

4. Робоча сила України 2019: Стат. Збірник / Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_r_s_2019.pdf (дата звернення 17.11.2021).
5. Лисюк О.С. Безробіття як соціально-економічна проблема населення України. *Збірник наукових праць ВНАУ*, 2012. № 4 (70). С. 48-53.
6. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення 17.11.2021).

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Далюк Н. Я.

*старший викладач кафедри менеджменту
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Реформа з децентралізації вважається однією з найуспішніших реформ. В її основі передача ресурсів та повноважень територіальним громадам і тим самим підвищення їх фінансової спроможності, економічної, інвестиційної привабливості для якісного й комфортного проживання людей.

Під час панельного обговорення у квітні цього року на тему «Ресурси та інструменти місцевого економічного розвитку» та презентації посібника «Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики» заступник Міністра розвитку громад та територій України Іван Лукеря зазначив, що для міністерства і Уряду загалом питання місцевого економічного розвитку лежить у двох площинах:

- інфраструктура для бізнесу
- ефективне управління місцевими ресурсами [1]

Він наголосив, що у державному бюджеті є більш ніж достатньо можливостей для підтримки створення інфраструктури для бізнесу органами місцевого самоврядування. Зокрема, мова йшла про різні секторальні бюджетні програми, які спрямовані на розвиток територій. Починаючи від Фонду регіонального розвитку, закінчуючи субвенцією на ЦНАПи, інтернет, спорт тощо. А для пошуку оптимального проекту розвитку та для формування навичок його подачі рекомендував скористатися посібником «Місцевий економічний розвиток у

територіальних громадах: корисні поради та кращі практики» [2]. Посібник було розроблено на основі методології Програми USAID DOBRE з планування місцевого економічного розвитку (MEP) та досвіду консультантів, які працювали із 75-ма громадами. Посібник призначений для представників місцевої влади, бізнесу та мешканців територіальних громад, які хочуть створити сприятливе економічне середовище на своїй території.

З метою сприяння економічному розвитку громади насамперед необхідно розробити стратегічний план розвитку, спираючись на чітке бачення цілей, завдань, ресурсного забезпечення і можливостей конкретно взятої громади. Для реалізації стратегічного плану створюється робоча група, яка має чітко бачити проблеми, які необхідно вирішити, уміє пропонувати шляхи їх вирішення у вигляді проєктів та обґрунтовано і відповідально обирати найкращий з них для втілення у громаді.

Як наголосив Іван Лукеря: «Стратегічний план – важливий документ, який недооцінюється головами громад, деякі до нього скептично ставляться. Можливо, через те, що не було прив'язки бюджетного фінансування з наявністю стратегії. На сьогодні вона є. А з прийняттям закону про засади регіональної політики, який є в парламенті, вона буде абсолютною. Тому що кожна громада від 10 тисяч повинна мати свій стратегічний документ. І тільки в такому випадку буде можливість залучити кошти і ресурси з фонду регіонального розвитку. Таким чином, стратегічний документ важливо зробити якісним, зрозумілим – дороговказом для розвитку на 5-7 років [1].

Володимир Воробей, виконавчий директор Агенції економічного розвитку PPV Knowledge Networks, автор посібника [2], пропонує керуватися двома критеріями під час вибору інструментарію для місцевого економічного розвитку:

- чи є діючі малі і середні бізнеси, яким варто допомогти розширитися;
- чи є люди, які хочуть займатися бізнесом, готові вкласти свій час, гроші, чи у них є підприємницький драйв

І якщо вже нікого-нічого немає, то потрібно залучати ресурси поза межами громад [2].

На нашу думку, успіх економічного розвитку громади насамперед забезпечує її людський ресурс. Громадська організація «РеСкіл», за підтримки програми «U-LEAD з Європою», впроваджувала проєкт «Зміцнення навичок в HR для органів місцевого самоврядування» та розробила спеціальний «Посібник з основ управління людськими ресурсами для територіальних громад» [3], який розкриває сучасні підходи і методики з наступних тем: рекрутинг, основи управління людськими ресурсами, робота з командою під час кризи, оцінка персоналу, створення HR-бренду для органів місцевого самоврядування.

Стратегія управління людськими ресурсами має бути складовою стратегії розвитку громади і включати в себе специфіку добору та відбору кадрів, питання етики доброчесності, планування розвитку персоналу, оцінювання та мотивації людських ресурсів громади.

Зміна якості життя в громадах залежить від того, як місцева влада використовує ще один важливий вид ресурсів – фінансові. Для забезпечення потреб ТГ можуть бути використані фінансові ресурси різних економічних агентів, зокрема, місцевих та центральних органів влади, приватних суб'єктів господарювання, фінансових установ та неурядових організацій, а також іноземних держав та міжнародних фінансових організацій. У 2021 році 1463 місцевих бюджетів мають прямі взаємовідносини з Державним бюджетом: 1438 бюджетів територіальних громад та бюджет міста Київ, 24 обласні бюджети. Ефективність використання фінансових ресурсів також залежить від стратегічного мислення, стратегічного бачення і уміння розпоряджатися ними керівниками громад.

Важливим джерелом фінансових ресурсів є інвестиції. Ігор Ліскі, голова наглядової ради групи компаній «Ефективні інвестиції», співзасновник Українського інституту майбутнього, пропонує для залучення інвестицій у громаду дати відповіді на такі п'ять питань [4]:

1. Як ви переконали потенційних інвесторів?
2. Чому ваша громада найбільше підходить для реалізації інвестиційного проекту?
3. Яку підтримку інвестору ви можете надавати?
4. Які локації існують у вашій громаді для розміщення проекту?
5. Які проблеми громади може вирішити інвестор?

Відповіді на всі ці питання можна презентувати використовуючи такий інструмент як інвестиційна сторінка веб-сайту громади. Наприклад, на сайті Шумської громади [5] розміщена інвестиційна онлайн-карта відповідної адміністративно-територіальної одиниці з відображенням пропозицій для інвестування та наявної інфраструктури, що має на меті розкривати та просувати інвестиційні можливості громади, демонструвати її інвестиційні пропозиції.

Отже, стратегія є головним та життєво необхідним документом економічного розвитку громади, а інструменти, які використовуються у ході її реалізації, мають забезпечити ефективне використання, як власних так і залучених ресурсів для досягнення поставленої мети.

Література:

1. Як створити у громаді умови для сталого економічного розвитку: можливості та практики. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://decentralization.gov.ua/news/13669?page=2>

2. Посібник «Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/717/MER_2021_WEB.pdf
3. Посібник з основ управління людськими ресурсами для територіальних громад. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/767/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_HR.pdf
4. 5 запитань голові громади від інвестора. Автор: Ігор Ліскі, голова наглядової ради групи компаній «Ефективні інвестиції», співзасновник Українського інституту майбутнього для Української правди. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://decentralization.gov.ua/news/14211>
5. Сайт Шумської громади. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://shumska-gromada.gov.ua/putivnik-investora-10-00-51-04-04-2019/>

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Демидюк С. М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'ячука»

м. Рівне, Україна

В період реформування економіки лісового господарства та системи його регулювання варто дослідити зарубіжний досвід еколого-економічного регулювання підприємницької діяльності у лісовому господарстві та можливо перейняти найбільш прогресивні інструменти регулювання. Тому варто розпочати з визначення функцій державних органів в лісовому господарстві та специфіки кожної країни щодо їх виконання.

Так, будь-яка держава відносно до лісів виконує чотири основні функції:

– законодавчу (визначає лісову політику, видає закони і нормативи) – функція нормування;

– контрольну (стежить за станом усіх лісів і дотриманням законів і правил) – функція нагляду;

– господарську (веде або організовує господарство в державних лісах) – функція власника;